Gwella Gwasanaethau a Systemau Camddefnyddio Sylweddau

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

www.cymru.gov.uk

Safonau Craidd Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau yng Nghymru

Mai 2010

Her Iechyd Cymru
Health Challenge Wales

75% wedi'i ailgylchu recycled

ISBN 978 0 7504 5609 8
© Hawlfraint y Goron 2010
WAG10-03143
F0461011

Cynnwys

Cyflwyniad	2
Datblygu'r Safonau Craidd	2
Y Safonau Craidd	3
Rhoi'r Safonau Craidd ar waith	3
Darparwyr Triniaethau Camddefnyddio Sylweddau	4
Gweithredu	4
Monitro ac Asesu	4
Atodiad 1	39
Atodiad 2	41

Cyflwyniad

1. Mae'r canllawiau hyn yn cynnwys y Safonau Craidd ar gyfer cynllunio a darparu gwasanaethau camddefnyddio sylweddau yng Nghymru. Mae'r safonau yn gymwys i Awdurdodau Cyfrifol[1] y Partneriaethau Diogelwch Cymunedol a holl ddarparwyr gwasanaethau trin camddefnyddio sylweddau yng Nghymru. Hefyd bwriedir i'r safonau helpu i hysbysu dinasyddion o'r hyn y gallant ei ddisgwyl gan wasanaethau trin camddefnyddio sylweddau lleol.

2. Ers 2003, Partneriaethau Diogelwch Cymunedol fu'n statudol gyfrifol am gynllunio'r broses o ddarparu gwasanaethau camddefnyddio sylweddau yng Nghymru ynghyd â rheoli perfformiad y gwasanaethau hynny. Mae eu hymrwymiad wedi chwarae rhan allweddol yn y cynnydd a wnaed yng Nghymru wrth ymdrin â'r agenda hon yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Mae'n fwriad gan Lywodraeth Cynulliad Cymru i barhau i adeiladu ar y partneriaethau cryf hyn a'u gwella er mwyn datblygu'r agenda heriol a nodir yn "Gweithio Gyda'n Gilydd i Leihau Niwed", sef strategaeth 10 mlynedd ar gyfer camddefnyddio sylweddau a gyhoeddwyd yn 2008, a sicrhau gwelliannau pellach i ansawdd gwasanaethau camddefnyddio sylweddau a ddarperir ymhob cwr o Gymru.

3. Nod y Safonau Craidd ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau a gynhwysir yn y canllawiau hyn yw helpu partneriaid i gyflawni'r ymrwymiad a geir yn y strategaeth i wella ansawdd a chysondeb gwasanaethau camddefnyddio sylweddau yng Nghymru ac ymateb i ganfyddiadau'r adolygiad cynhwysfawr cyntaf o wasanaethau camddefnyddio sylweddau yng Nghymru a gynhaliwyd gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru[2]. (Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru). Amlinellodd yr adroddiad ar yr adolygiad hwnnw sawl maes yr oedd angen ei atgyfnerthu er mwyn sicrhau bod ystod lawn o wasanaethau o ansawdd da yn cael ei darparu'n gyson ledled Cymru i ddiwallu anghenion y boblogaeth.

Datblygu'r Safonau Craidd

4. Cafodd y Safonau Craidd drafft eu datblygu ar sail y Safonau Gofal Iechyd gwreiddiol a ddefnyddiwyd gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru i gynnal yr adolygiad cyntaf o wasanaethau camddefnyddio sylweddau. Fe'u croesgyfeiriwyd hefyd â Safonau Gofal Iechyd drafft diwygiedig Cymru er mwyn sicrhau eu bod yn dilyn yr un trywydd. Yn dilyn ymgynghoriad helaeth â rhanddeiliaid o bob cwr o Gymru, mae'r Safonau Craidd wedi cael eu mireinio a'u hailgymharu â Safonau Gofal Iechyd diwygiedig terfynol Cymru a gyhoeddwyd yn ddiweddar. Caiff y rhain eu cynnwys yn Atodiad 1 er gwybodaeth.

---

[1] Byrddau Iechyd Lleol, Awdurdodau Lleol, Heddluoedd, Awdurdodau'r Heddlu a'r Gwasanaeth Tân

[2] Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru - Substance Misuse Services: All Wales Review of Substitute Prescribing Services 2009

Y Safonau Craidd

5. Yn y ddogfen hon cyflwynir 25 o Safonau Craidd ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau. Nid yw'r safonau yn nhrefn blaenoriaeth ac maent wedi'u grwpio gyda'i gilydd er mwyn adlewyrchu'r broses o gynllunio a darparu gwasanaethau o'r dechrau i'r diwedd. Wedi'u hymgorffori yn y Safonau Craidd mae themâu allweddol cynnwys y dinesydd, atebolrwydd, llywodraethu, diogelu, rheoli risg, tegwch, amrywiaeth, diogelwch, sicrhau ansawdd ac effeithiolrwydd.

6. Nid yw'r Safonau Craidd yn disodli nac yn diystyried safonau eraill megis safonau proffesiynol, canllawiau clinigol na safonau iechyd a gofal cymdeithasol. Nod y Safonau Craidd yw:
   - Atgyfnerthu elfennau llywodraethu ac atebolrwydd y broses o gynllunio a darparu gwasanaethau camddefnyddio sylweddau;
   - Sicrhau bod pob gweithgaredd allweddol sy'n ymwneud â chynllunio, adolygu a darparu gwasanaethau yn canolbwyntio ar y dinesydd; ac yn y pen draw,
   - Sicrhau bod yr ystod lawn o wasanaethau yn cael ei darparu mewn ffordd effeithiol, diogel a chyson ledled Cymru.

Rhoi'r Safonau Craidd ar waith

Awdurdodau Cyfrifol

7. Bydd yr holl Safonau Craidd a'r gofynion sylfaenol cysylltiedig yn gymwys i bob Partneriaeth Diogelwch Cymunedol yng Nghymru. Pan fydd Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau wedi aeddfedu, rhagwelir y bydd Partneriaethau Diogelwch Cymunedol yn gallu cyrraedd y Safonau Craidd hyn ar lefel Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau a dangos tystiolaeth o hynny. Mae'r Safonau Craidd yn gymwys i Fyrddau Iechyd yng nghyd-destun cyflawni eu cyfrifoldebau statudol fel Awdurdod Cyfrifol ar lefel Partneriaethau Diogelwch Cymunedol/Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau. Safonau Gofal Iechyd Cymru yw'r safonau cyffredinol ar gyfer gwella Gwasanaeth Iechyd Gwladol Cymru. Y safonau hyn fydd y prif ddull o fonitro perfformiad y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng nghyd-destun Fframwaith Gwella Perfformiad y Gwasanaeth Iechyd Gwladol a'r Fframwaith Gweithredu Blynyddol o hyd. Gellir hefyd ddefnyddio tystiolaeth i ddangos cydymffurfiaeth â Safonau Gofal Iechyd Cymru ar lefel Partneriaeth Diogelwch Cymunedol/Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau i ddangos cydymffurfiaeth â'r Safonau Craidd ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau.

8. Er hwylustod mae Safonau Gofal Iechyd diwygiedig Cymru wedi cael eu mapio yn erbyn y Safonau Craidd ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau. Caiff y ddeddfwriaeth, polisi ac arfer gorau allweddol sy'n ategu'r Safonau Craidd eu cynnwys yn Atodiad 2.

Darparwyr Triniaethau Camddefnyddio Sylweddau

9. Bydd y graddau y mae Safon Graidd yn gymwys a'r hyn sy'n ofynnol mewn perthynas â safon yn dibynnu ar y math o wasanaethau a ddarperir ac ni fydd pob un yn gymwys ymhob achos i bob darparwr triniaeth. Rhaid i unrhyw eithriadau gael eu hategu gan gytundeb ysgrifenedig rhwng y darparwr gwasanaeth a'r Partneriaethau Diogelwch Cymunedol/Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau.

Gweithredu

10. **Rhaid i Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol, Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau, asiantaethau partner eraill a darparwyr gwasanaethau ddechrau gweithredu'r Safonau Craidd fel rhan o bolisïau lleol, arferion a threfniadau llywodraethu, a hynny'n syth**. Dylai'r gwaith hwn adeiladu ar y broses o gynllunio gwelliannau sydd eisoes yn mynd rhagddi i ymateb i adolygiad cynhwysfawr cyntaf Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru o wasanaethau camddefnyddio sylweddau yng Nghymru.

Monitro ac Asesu

11. Bydd Timau Cynghori Rhanbarthol Llywodraeth Cynulliad Cymru ar Gamddefnyddio Sylweddau yn monitro'r cynnydd a wneir tuag at gyrraedd y Safonau Craidd drwy system monitro perfformiad reolaidd; bydd hyn yn cynnwys adroddiad blynyddol ar gynnydd. Hefyd, mewn adolygiadau pellach, bydd Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru yn defnyddio'r Safonau Craidd ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau i fesur ac asesu diogelwch ac ansawdd gwasanaethau camddefnyddio sylweddau yng Nghymru.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
Service Planning			
1	**Mae trefniadau llywodraethu sy'n cynrychioli arfer gorau ar waith ar lefel Partneriaeth Diogelwch Cymunedol a Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau sy'n dilyn egwyddorion llywodraethu corfforaethol ac ariannol cadarn.**	i. Cod Ymddygiad Sefydliadol/Bwrdd sy'n seiliedig ar egwyddorion Nolan a system ar gyfer cyfleu'r Cod. ii. Cytundeb fframwaith partneriaeth y mae'n rhaid iddo gynnwys protocol risg ariannol a rennir, strwythurau gwneud penderfyniadau a rolau a chyfrifoldebau swyddogion a phartneriaid allweddol. iii. Rhaid i holl sefydliadau partner Partneriaethau Diogelwch Cymunedol a Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau gytuno ar lefel ofynnol o gynrychiolaeth lle y bydd proses gwneud penderfyniadau ffurfiol yn gweithredu yn gworaidd. iv. Rhaid i bob sefydliad partner gael ei gynrychioli ar lefel uwch briodol mewn 75% o gyfarfodydd Partneriaethau Diogelwch Cymunedol a Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau. v. Ymhob Partneriaeth Diogelwch Cymunedol a Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau dylai fod: • Prosesau sefydlu ar gyfer cyfarwyddwyr ac uwch aelodau o staff newydd • Prosesau sefydlu ar gyfer pob aelod newydd o staff • Cofrestr buddiannau • Trefniadau archwilio mewnol sy'n cynnwys archwiliadau anariannol ac archwiliadau rheoli	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[1]:** Fframwaith Llywodraethu ac Atebolrwydd. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[4]:** Trefniadau Cynllunio at Argyfwng a Chynlluniau wrth Gefn Sifil. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[22]:** Rheoli Risg ac Iechyd a Diogelwch.

Rhif	Core Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		• Datganiad o reolaeth fewnol sy'n nodi'r ffynonellau sicrwydd • Systemau asesu risg a rheoli risg sy'n effeithio ar y broses o gynllunio neu ddarparu gwasanaethau camddefnyddio sylweddau • Systemau cynllunio at argyfwng a chynlluniau rheoli wrth gefn sy'n ymateb yn briodol i argyfwng. • Cofrestr Risg • Pwyllgor(au) Llywodraethu a Risg ar gyfer pob gwasanaeth • System ymgynghori a chyfathrebu â staff • System Rheoli Perfformiad • System ymgynghori â rhanddeiliaid • Trefniadau archwilio allanol	
2	**Mae strategaeth Gomisiynu a chynlluniau cyflenwi a gwario blynyddol ar waith, yn gytûn ac wedi'u cyhoeddi.**	Mae strategaeth a chynlluniau cyflenwi a gwario cysylltiedig yn adlewyrchu asesiad o angen a chaiff canlyniadau mesuradwy bwriadedig eu llunio yn unol â chanllawiau cenedlaethol. i. Mae'r System Triniaethau yn cynnwys pob math o driniaeth ac yn dangos Llwybrau Gofal Integredig a phwyntiau mynediad. ii. Rhaid i'r Strategaeth Gomisiynu gynnwys cylch adolygu blynyddol.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru**[1]: Fframwaith Llywodraethu ac Atebolrwydd. **Safonau Gofal Iechyd Cymru**[8]**:** Cynllunio a Darparu Gofal.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		iii. Rhaid i ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofalwyr gael eu cynnwys yn y broses o ddatblygu ac adolygu strategaethau a chynlluniau. iv. Caiff anghenion grwpiau amrywiol eu hystyried yn briodol ac maent yn dangos y cydymffurfir â deddfwriaeth berthnasol. v. Caiff anghenion grwpiau agored i niwed eu hystyried yn briodol ac maent yn dangos y cydymffurfir â deddfwriaeth berthnasol. vi. Rhaid i bob cynllun cyflenwi gael ei ategu gan gynllun datblygu'r gweithlu lleol, yn unol â'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Camddefnyddio Sylweddau a chynlluniau gweithlu perthnasol eraill. vii. Rhaid i bob ymyriad a gaiff ei gomisiynu fod yn seiliedig ar dystiolaeth o effeithiolrwydd neu ddangos proses werthuso, ynghyd â strategaeth ymadael a reolir gan risg. viii. Rhaid i benderfyniadau buddsoddi a dadfuddsoddi fod yn seiliedig ar dystiolaeth, a chael eu gwneud o fewn fframwaith blaenoriaethu cytûn yn amodol ar ymgynghoriad priodol. ix. Rhaid i strategaethau a chynlluniau cysylltiedig, manylebau gwasanaethau, contractau a Chytundebau Lefel Gwasanaeth adlewyrchu'r Safonau Craidd ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau.	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		x. Rhaid i bob gwasanaeth a gaiff ei ariannu gael ei ategu gan fanyleb gwasanaeth a rhaid bod contractau neu Gytundebau Lefel Gwasanaeth y cytunwyd arnynt ac sydd wedi'u llofnodi ar waith. xi. Caiff adolygiadau ffurfiol eu cynnal o bob gwasanaeth sy'n rhan o'r system triniaethau bob chwarter a chaiff y canfyddiadau eu cyflwyno i'r Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau/Partneriaeth Diogelwch Cymunedol briodol.	
3	**Mae cynlluniau eang ar waith gan Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol/Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau i gyflawni'r canlynol** **i. Nodi gofynion gwella iechyd sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau;** **ii. Ymateb yn briodol;** **iii. Mesur gwelliannau a'r lleihad mewn anghydraddoldebau.**	i Bod system eang ar waith gan Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol/Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau sy'n cynnwys lefelau atebolrwydd a phrotocolau gwneud penderfyniadau ar gyfer casglu, dadansoddi a defnyddio gwybodaeth fel y gall materion iechyd sy'n ymwneud â chamddefnyddio sylweddau gael eu hasesu ac fel y gellir ymateb iddynt. Dylai'r system ei gwneud yn bosibl i adolygu'r canlynol yn rheolaidd: • Y Strategaeth Gomisiynu a chynllun cysylltiedig • Y broses o roi'r cynllun blynyddol ar gyfer gwella gwasanaethau camddefnyddio sylweddau a gwariant ar waith ynghyd ag asesu effaith y cynllun hwnnw • Cyfraniad at gyflawni strategaethau cysylltiedig; e.e. Strategaethau Iechyd a Lles, Asesiad Strategol a Chynllun Gweithredu ar gyfer Trosedd, Anhrefn a Chamddefnyddio Sylweddau, Strategaeth Dai	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[3]:** Diogelu, Gwella a Hybu Iechyd. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[4]:** Trefniadau Cynllunio at Argyfwng a Chynlluniau wrth Gefn Sifil.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		• Cynnydd tuag at gyflawni Dangosyddion Perfformiad Allweddol Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer camddefnyddio sylweddau • Dadansoddi data o'r Proffil Canlyniadau Triniaeth • Canlyniadau ymgynghoriadau cyhoeddus a/neu ddefnyddwyr gwasanaethau • Canlyniadau arolygon boddhad defnyddwyr gwasanaethau • Data iechyd cyhoeddus sy'n ymwneud â chamddefnyddio sylweddau gan gynnwys: - nifer yr achosion o gludo feirysau yn y gwaed - nifer yr achosion o ganfod a thrin feirysau a gaiff eu cludo yn y gwaed - nifer yr achosion o roi brechiadau Hepatitis B i bobl sy'n agored i niwed - nifer yr achosion o ddefnyddio cyffuriau sy'n broblematig a nifer yr achosion o chwistrellu cyffuriau - nifer y marwolaethau a nifer yr achosion o afiachusrwydd sy'n gysylltiedig ag alcohol • Marwolaethau sy'n gysylltiedig â chyffuriau a digwyddiadau y bu bron iddynt achosi marwolaeth • Digwyddiadau andwyol ac achosion y bu bron iddynt ddigwydd • Canlyniadau archwiliadau achosion ac archwiliadau clinigol • Cynlluniau datblygu'r gweithlu	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		ii. Rhaid i Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol/Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau weithredu cynlluniau cytûn â darparwyr triniaethau ar gyfer ymateb i rybuddion diogelwch brys yn ymwneud â chyffuriau anghyfreithlon llygredig a bygythiadau hysbys o feirysau a gaiff eu cludo yn y gwaed. iii. Rhaid i Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol/Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau weithredu cynlluniau eang i leihau'r sbwriel sy'n ymwneud â chyffuriau sy'n cydymffurfio â deddfwriaeth a chanllawiau cyfredol gan gynnwys y materion sylfaenol canlynol: • Cofnodi a mapio nifer yr achosion o sbwriel sy'n ymwneud â chyffuriau ynghyd â'r ardaloedd â phroblem • Gwneud y defnydd mwyaf posibl o weithdrefnau gwaredu diogel a phriodol yn y gymuned • Addysg a hyfforddiant • Darparu llinellau cymorth sy'n galluogi pobl i roi gwybod am sbwriel • Ystyried y ffordd y caiff mannau cyhoeddus eu cynllunio • Cyfathrebu â'r cyhoedd	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
4	Mae gweithdrefnau lleihau niwed yn cydymffurfio â deddfwriaeth a chanllawiau ac yn rhan o'r system triniaethau gyfan.	i. Rhaid i bob strategaeth a chynllun comisiynu sicrhau bod yr ystod lawn o wasanaethau lleihau niwed camddefnyddio sylweddau ar gael yn seiliedig ar asesiad gwrthrychol o angen. ii. Rhaid i Gytundebau Lefel Gwasanaeth a chontractau adlewyrchu canllawiau cyfredol, arfer gorau clinigol, a gofynion deddfwriaethol. iii. Caiff defnyddwyr gwasanaethau a'u teuluoedd/gofalwyr gyngor a gwybodaeth am hunanofal a ddylai gynnwys yr elfennau sylfaenol canlynol: • atal gorddos • diogelwch - gartref • atal pobl rhag ailddechrau defnyddio cyffuriau • chwistrellu mwy diogel • Rhyw diogel • Iechyd rhywiol • Anafiadau a achosir gan nodwyddau • Gwaredu cyfarpar sydd wedi cael ei ddefnyddio yn ddiogel • gofalu am friwiau • hylendid y geg • bwyta'n iach	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[8]:** Cynllunio a Darparu Gofal.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		iv. Rhaid i ddefnyddwyr gwasanaethau gael gwybodaeth a, lle y bo'n briodol, hyfforddiant ar sut i ddefnyddio cyfarpar meddygol, dadheintio, meddyginiaethau a gwaredu gwastraff.	
5	**Drwy gynllunio a darparu triniaeth gellir sicrhau bod pobl yn cael gafael ar wasanaethau mewn ffordd amserol a theg.**	i. Caiff y broses o gyflawni'r Dangosyddion Perfformiad Allweddol Cenedlaethol ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau (rhifau 1 - 6) a'u targedau cysylltiedig a'r data o'r Proffil Canlyniadau Triniaeth eu monitro a'u cofnodi ar lefel Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau/Partneriaeth Diogelwch Cymunedol bob chwarter. ii. Bod pob gwasanaeth wedi cyhoeddi Polisïau Rheoli Rhestrau Aros sy'n cynnwys meini prawf blaenoriaethu a rheoli rhestrau aros yn unol â Chanllawiau Llywodraeth Cynulliad Cymru (2007). iii. Cydymffurfiaeth lawn â gofynion cyflwyno adroddiadau Cronfa Ddata Genedlaethol Cymru ar Gamddefnyddio Sylweddau. iv. Cyhoeddir polisi mynediad defnyddwyr gwasanaethau sydd wedi cael ei ddatblygu gan ddefnyddwyr gwasanaethau ac sydd wedi cael eu sêl bendith. v. Bod cyfeiriadur gwasanaethau cyfredol a chyhoeddedig ar gael ar lefel Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau/Partneriaeth Diogelwch Cymunedol.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[8]:** Cynllunio a Darparu Gofal.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
6	**Defnyddir systemau gwybodaeth effeithiol a thechnoleg gwybodaeth integredig i lywio ac ategu'r broses o gynllunio a darparu gwasanaethau trin.**	i. Rhaid i bob sefydliad gydymffurfio â gofynion cyflwyno adroddiadau Cronfa Ddata Genedlaethol Cymru ar Gamddefnyddio Sylweddau a Chronfa Ddata'r Proffil Canlyniadau Triniaeth. ii. Rhaid i bob asesiad cynhwysfawr o leiaf gynnwys y parthau a geir yn y Dull Integredig ar gyfer Asesiad Trylwyr o Gamddefnyddio Sylweddau yng Nghymru (WIISMAT). iii. Rhaid i bob asesiad allu cael ei rannu a'i ddefnyddio gan ddarparwyr triniaethau. iv. Bod protocolau rhannu gwybodaeth ar waith ar lefel Partneriaeth Diogelwch Cymunedol a Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau a'u bod yn cael eu profi a'u hadolygu'n systemataidd. v. Bod protocolau rhannu gwybodaeth ar waith rhwng darparwyr gwasanaethau o fewn system triniaeth (gan gynnwys darparwyr gwasanaethau cymorth megis tai) a'u bod yn cael eu profi a'u hadolygu'n systemataidd. vi. Bod Byrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau/ Partneriaethau Diogelwch Cymunedol wedi datblygu a gweithredu fframwaith rheoli gwybodaeth perfformiad cynhwysfawr sy'n ei gwneud yn bosibl i berfformiad gwasanaeth gael ei asesu yn erbyn dangosyddion perfformiad cenedlaethol a lleol.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[19]:** Technoleg Rheoli Gwybodaeth a Chyfathrebu.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
7	**Ni chaiff pobl sy'n cael triniaeth eu trin yn annheg ar sail oedran, rhyw, anabledd, ethnigrwydd, hil, crefydd na chyfeiriadedd rhywiol.**	i. Rhaid i bob sefydliad roi polisïau a gweithdrefnau ar waith sy'n cynnwys: • Swyddog arweiniol cydnabyddedig sydd ag atebolrwydd a chyfrifoldeb dynodedig • Asesiad o angen sy'n seiliedig ar asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb sy'n cynnwys proffil cymunedol o grwpiau oedran, rhyw ac ethnigrwydd • Arolygon defnyddwyr gwasanaethau • Systemau ar gyfer asesu addasrwydd safleoedd ar gyfer pobl anabl • Dulliau o nodi a diwallu anghenion lleol grwpiau penodol, megis Age Concern ac Arweinwyr Cymunedol Lleiafrifoedd Ethnig lleol • Dulliau o godi pryderon a gwneud cwynion ynghyd ag ymchwilio iddynt a'u cofnodi	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[2]:** Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Hawliau Dynol.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
8	**Caiff safbwyntiau defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr, perthnasau a'r cyhoedd eu hystyried wrth gynllunio, darparu ac adolygu gwasanaethau camddefnyddio sylweddau, gan gynnwys cyngor a gwybodaeth gyffredinol.**	i. Rhaid i gynlluniau comisiynu, manylebau gwasanaethau a'u Cytundebau Lefel Gwasanaeth/Contractau cysylltiedig gynnwys polisïau a gweithdrefnau ar gyfer cynnwys y gymuned, defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr a pherthnasau. Rhaid i hyn gynnwys yr elfennau sylfaenol canlynol: • Dulliau o ymgynghori â'r cyhoedd, defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr a grwpiau buddiant megis Age Concern, Ysgolion, Barnados, Cymunedau Lleiafrifoedd Ethnig, grwpiau preswyl lleol a Chynghorau Iechyd Cymuned • "Hyrwyddwyr" enwebedig ar lefel Partneriaeth Diogelwch Cymunedol a Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau • Dulliau o adolygu adborth o arolygon boddhad defnyddwyr gwasanaethau, ffurflenni adborth a chynlluniau awgrymiadau yn systemataidd • Rhaglen addysg/hyfforddiant i staff allweddol sy'n ymwneud â gwaith ymgynghori sy'n gydnaws â'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol perthnasol Adroddiad ar y ffordd y defnyddiwyd adborth.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[5]:** Cynnwys y Dinesydd a Chael Adborth.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
9	**Egwyddorion ansawdd a diogelwch sy'n sail i ddarparu gwasanaethau.**	i. Bod strategaeth effeithiolrwydd clinigol ar waith sy'n ymgorffori llywodraethu clinigol ac archwiliadau clinigol i sicrhau bod arferion cyfredol sy'n seiliedig ar dystiolaeth yn cael eu cynnal. ii. Cytuno ar system cyflwyno adroddiadau ar gyfer y sefydliad cyfan sy'n cynnwys dulliau o gasglu a defnyddio gwybodaeth yn effeithiol at ddibenion monitro ansawdd a diogelwch a gwneud penderfyniadau ynghyd â lefelau atebolrwydd. Dylai'r system nodi'n glir pa wybodaeth sydd ei hangen ar ba lefel ac at ba ddiben y'i darperir. iii. Rhaid i'r system gynnwys adolygiad ac adroddiad mewn perthynas â'r canlynol: • Canfyddiadau a chanlyniadau archwiliadau achosion a/neu glinigol • Nifer yr archwiliadau amlddisgyblaethol/asiantaethol, lefelau cyfranogi, canfyddiadau a chanlyniadau • Adroddiadau ar ddigwyddiadau andwyol a'u canlyniadau • Gweithredu arfer sy'n seiliedig ar dystiolaeth • Cynnydd yn erbyn y cynllun Gweithredu ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Camddefnyddio Sylweddau • Perfformiad yn erbyn Cytundebau Lefel Gwaranaeth/Contractau • Rhesymeg a chostau defnyddio staff asiantaeth, cronfa a locwm	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[1]:** Fframwaith Llywodraethu ac Atebolrwydd. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[7]:** Gofal Diogel a Chlinigol Effeithiol. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[19]:** Technoleg Rheoli Gwybodaeth a Chyfathrebu.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
10	**Caiff defnyddwyr gwasanaethau ymyriadau a gofal sy'n seiliedig ar dystiolaeth ac sy'n cydymffurfio â'r holl ganllawiau perthnasol presennol.**	i. Bod systemau ar waith i gynnal archwiliadau achosion, archwiliadau clinigol ac adolygiadau rheolaidd gan gynnwys systemau i weithredu newidiadau. ii. Bod pob manyleb gwasanaeth, Cytundeb Lefel Gwasanaeth a chontract yn adlewyrchu canllawiau perthnasol penodol. iii. Bod systemau ar waith i sicrhau bod arfer gorau yn cael ei nodi a'i weithredu'n rheolaidd. iv. Bod gwasanaethau'n darparu rhaglenni addysg a hyfforddiant i staff sy'n adlewyrchu arfer gorau a chanllawiau. v. Bod polisïau ar waith i sicrhau datblygiad proffesiynol parhaus staff.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[7]:** Gofal Diogel a Chlinigol Effeithiol. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[26]:** Hyfforddi'r Gweithlu a Datblygu Sefydliadol.
11	**Caiff defnyddwyr gwasanaethau ymyriadau a gofal ymatebol, priodol a di-dor sy'n adlewyrchu eu hanghenion a dewisiadau corfforol, cymdeithasol a seicolegol.**	i. Caiff pob unigolyn sy'n cael triniaeth strwythuredig asesiad cynhwysfawr o angen sy'n cynnwys o leiaf y parthau perthnasol a geir yn null asesu WIISMAT. ii. Rhaid i'r asesiad ystyried a chofnodi'r driniaeth a'r gofal mwyaf priodol neu'r driniaeth a'r gofal sy'n cael eu ffafrio, waeth p'un a yw'r driniaeth honno ar gael ai peidio. iii. Yn dilyn Asesiad Cynhwysfawr, cytunir ar Gynllun Gofal rhwng y darparwr triniaeth a'r defnyddiwr gwasanaeth.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[8]:** Cynllunio a Darparu Gofal. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[9]:** Gwybodaeth a Chydsyniad Claf. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[18]:** Cyfathrebu'n Effeithiol.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		iv. Rhaid rhoi systemau ar waith i gynnal adolygiad systemataidd o gynlluniau gofal (bob tri mis o leiaf) gyda'r defnyddiwr gwasanaeth. Dylid cytuno ar gynlluniau gofal diwygiedig, canfyddiadau a chanlyniadau rhwng y darparwr triniaeth a'r defnyddiwr gwasanaethr. v. Rhaid cyhoeddi Cyfeiriadur o Wasanaethau sy'n cynnwys gwybodaeth a meini prawf mynediad. vi. Rhaid rhoi systemau ar waith i gynnal arolygon boddhad defnyddwyr a dysgu ohonynt. vii. Rhaid rhoi systemau ar waith i fonitro cyfraddau gadael triniaeth, cyfraddau ailddechrau triniaeth, data gadael triniaeth sydd wedi'i gynllunio a data gadael triniaeth nad yw wedi'i gynllunio ynghyd â mynd i'r afael â hynny. viii. Rhaid sicrhau bod protocolau atgyfeirio a rhannu gwybodaeth ar waith i ymateb i anghenion penodol unigolion nad ydynt yn ymwneud â chamddefnyddio sylweddau. Rhaid i hyn gynnwys yr elfennau sylfaenol canlynol: • Beichiogrwydd • Anghenion iechyd meddwl sy'n cyd-ddigwydd • Amddiffyn Plant • Amddiffyn Oedolion sy'n Agored i Niwed • Tai • Iechyd cyffredinol, gan gynnwys iechyd y geg • Addysg	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
12	**Mae safleoedd darparwyr gwasanaethau yn ddiogel, yn gwbl hygyrch ac yn ystyried y ffactorau sylfaenol canlynol:** • **Diogelwch a lles staff a'r cyhoedd** • **Anghenion gwahanol ddefnyddwyr gwasanaethau, er enghraifft mynediad i ddefnyddwyr cadeiriau olwyn** • **Preifatrwydd a Chyfrinachedd** • **Diogelu pobl, eiddo ac asedau**	Rhaid i bob safle lle y darperir gwasanaethau camddefnyddio sylweddau weithredu'r canlynol: i. Polisi Iechyd a Diogelwch. ii. Arolygon o gyflwr adeiladau. iii. Archwiliadau diogelwch tân. iv. Asesiadau o Amgylchedd Cleifion Ysbyty ar gyfer gwasanaethau a ddarperir yn yr ysbyty. v. Monitro cofnodion peryglon/diffygion o ran eu hamlder a'r amser a gymerir i roi gwybod amdanynt a'u hatgyweirio. vi. Adroddiadau ar arferion ac ymarferion. vii. Cydymffurfiaeth â chynlluniau cynnal a chadw. viii. Tystiolaeth o ymgynghori â defnyddwyr gwasanaethau a'r cyhoedd lleol. ix. Adolygu digwyddiadau, cwynion a honiadau lle y nodir bod cynllun, cyflwr, perfformiad amgylcheddol neu ddiogelwch adeilad wedi cyfrannu at y broblem/achosi'r broblem. x. Asesiad o'r effaith ar anabledd.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[12]:** Yr amgylchedd.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		xi. Bod system rheoli amgylcheddol ar waith a'i bod yn destun adolygiad a gwelliannau systemataidd sy'n cydymffurfio â deddfwriaeth ac arfer gorau wrth asesu a rheoli risg). I gynnwys: • Cofrestr Risg • Unigolion a hyfforddwyd • System ar gyfer cofnodi ac adolygu cwynion • Dull o gyflwyno adroddiadau, a lefel atebolrwydd ar gyfer monitro adroddiadau a chymryd camau adfer xii. Bod polisïau a gweithdrefnau ar waith sy'n rheoli ymwelwyr megis contractwyr. xiii polisïau a gweithdrefnau sy'n diogelu gweithwyr allgymorth.	
13	**Caiff defnyddwyr gwasanaethau eu trin ag urddas a pharch sy'n sensitif i anghenion unigol, gan gynnwys anghenion ieithyddol, diwylliannol a chorfforol.**	i. Bod rhaglen hyfforddi sgiliau cyfathrebu ar waith i staff. ii. Bod rhaglenni hyfforddi amrywiaeth ar waith i staff.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[8]:** Cynllunio a Darparu Gofal. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[9]:** Gwybodaeth a Chydsyniad Claf. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[10]:** Urddas a Pharch.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		iii. Datblygir polisïau a gweithdrefnau ar urddas a pharch, cydsyniad hyddysg a'r defnydd o wybodaeth a'i chyfrinachedd, cytunir arnynt a chaiff y broses o'u gweithredu ei harchwilio'n rheolaidd. iv. Mae Contract Gofal ar waith ar gyfer y sefydliad cyfan sydd wedi'i lofnodi gan bob defnyddiwr gwasanaeth a gweithiwr allweddol. Dylai'r Contract Gofal o leiaf gwmpasu'r safonau ymddygiad y disgwylir i ddefnyddwyr gwasanaethau a staff eu cyrraedd a chynnwys dulliau o ymdrin ag ymddygiad amhriodol. Dylid ei adolygu fel rhan o systemau a phrosesau rheoli staff y sefydliad. v. Rhaid gweithredu polisïau a gweithdrefnau sy'n cyflawni'r canlynol o leiaf: • Bodloni gofynion yr iaith Gymraeg • Ieithoedd a diwylliannau eraill sy'n gyffredin i'r ardal • Cyfathrebu â pherthnasau, gofalwyr neu ffrindiau a enwebwyd	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		• Cyfathrebu â defnyddwyr gwasanaethau dall a/neu fyddar • Paneli Darllen Defnyddwyr Gwasanaethau o wybodaeth ysgrifenedig a luniwyd yn lleol • Sicrhau preifatrwydd a chyfrinachedd • Dadansoddi cwynion sy'n ymwneud â phroses gyfathrebu wael yn rheolaidd vi. Rhoi prosesau ar waith i fonitro ac adolygu cydymffurfiaeth â deddfwriaeth cydraddoldeb ac amrywiaeth.	
14	**Caiff gwybodaeth am ddefnyddwyr gwasanaethau ei chadw'n gyfrinachol, oni bai bod deddfwriaeth yn mynnu ei datgelu.**	i. Rhaid gweithredu polisïau a gweithdrefnau cyhoeddedig sy'n cwmpasu'r canlynol o leiaf: • Caiff defnyddwyr gwasanaethau eu hysbysu'n llawn o'u hawliau i gyfrinachedd mewn perthynas â gwybodaeth cleientiaid a gesglir fel mater o drefn megis y Proffil Canlyniadau Triniaeth, gwybodaeth a ddatgelir yn ystod asesiad cynhwysfawr, a chofnodion meddygol • Defnyddir gwybodaeth bersonol a chyfrinachol • Gofynion deddfwriaethol megis y rhai a geir yn y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth (2000), y Ddeddf Diogelu Data (1998), y Ddeddf Amddiffyn Plant (1999), y Ddeddf Mynediad at Gofnodion Iechyd (1990) a'r Ddeddf Datgelu er Lles y Cyhoedd (1998)	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[9]:** Gwybodaeth a Chydsyniad Claf.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		• Protocolau rhannu gwybodaeth rhwng asiantaethau yn unol â Chytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru ii. Bod rhaglenni addysg staff yn cynnwys ymdrin â chyfrinachedd. iii. Bod canllawiau staff ar gael yn ymwneud â rheoli gwybodaeth a'i darparu i ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd, gofalwyr a'r cyhoedd. iv. Bod systemau ar waith i staff a/neu ddefnyddwyr gwasanaethau roi gwybod am achosion o dorri cyfrinachedd. v. Bod systemau ar waith i ymchwilio i achosion o dorri cyfrinachedd, rhoi gwybod amdanynt a dysgu gwersi ohonynt.	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
15	**Lle y caiff bwyd a diod ei ddarparu mewn lleoliadau cleifion mewnol neu ofal preswyl, caiff anghenion maeth a hylif defnyddwyr gwasanaethau eu hasesu, eu cofnodi a'u diwallu yn unol â deddfwriaeth a chanllawiau.**	i. Caiff defnyddwyr gwasanaethau'r canlynol: • Dewis o fwyd a gaiff ei baratoi'n ddiogel yn unol â deddfwriaeth a chanllawiau ac sy'n darparu deiet cytbwys sy'n bodloni gofynion deietegol maethol, personol, diwylliannol a chlinigol • Caiff unrhyw gymorth angenrheidiol o ran bwyta neu yfed ei nodi a'i ddarparu • Bod bwyd a diod ar gael bob awr o'r dydd a'r nos	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[14]:** Maeth.
16	**Mae sefydliadau'n cydymffurfio â chanllawiau amddiffyn plant cenedlaethol wrth gyflawni eu gweithgareddau eu hunain ac wrth ymdrin â sefydliadau eraill.**	i. Bod polisïau a gweithdrefnau ar waith sy'n adlewyrchu gofynion deddfwriaethol a'u bod yn cydymffurfio â chanllawiau cenedlaethol. Rhaid i'r rhain gynnwys: • Prif rolau a chyfrifoldebau dynodedig • Dyrannu adnoddau e.e. cyllideb a staff • Cynnal ac adolygu dogfennaeth berthnasol o ran amddiffyn plant • Protocolau gwaith rhyngasiantaethol a phrotocolau rhannu gwybodaeth • Cydsyniad a chydsyniad hyddysg • Argaeledd gwybodaeth defnyddwyr gwasanaethau • Rhaglenni addysg a hyfforddiant rhyngasiantaethol i staff sy'n gydnaws â Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol perthnasol	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[11]:** Diogelu Plant ac Oedolion sy'n Agored i Niwed.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		• Trefniadau i sicrhau bod staff â'r cymwysterau priodol yn darparu gofal yn unol â'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Camddefnyddio Sylweddau a chynlluniau gweithlu eraill • Goruchwylio staff yn briodol • Prosesau a dulliau atgyfeirio • Trefniadau eiriolaeth • Gweithio gyda gofalwyr a pherthnasau • Dulliau o adolygu achosion ac ymchwilio iddynt • Amgylcheddau sy'n ystyriol o blant • Prosesau recriwtio a dethol staff diogel • Codi pryderon/gwneud cwynion • Dulliau o ymchwilio i bryderon/cwynion a rhoi gwybod amdanynt • Codi pryderon/gwneud cwynion • Dulliau o ymchwilio i bryderon/cwynion a rhoi gwybod amdanynt	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		ii. System hysbysu a weithredir gan Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol a Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau i fonitro ac adolygu'r trefniadau sydd ar waith i ddiogelu plant a chydymffurfio â gofynion cyfreithiol ac arfer gorau. Dylai hyn gynnwys manylion cysylltiadau â Byrddau Diogelu Plant Lleol a Phartneriaethau Plant a Phobl Ifanc a nodi rolau, cyfrifoldebau a lefelau atebolrwydd ar gyfer casglu a defnyddio gwybodaeth yn effeithiol at ddibenion monitro a gwneud penderfyniadau. Mae'n ofynnol i hyn gynnwys y broses o gofnodi ac adolygu'r canlynol: • Nifer y plant a gaiff eu derbyn i wardiau oedolion • Digwyddiadau andwyol a/neu gritigol • Cynnydd tuag at gyflawni'r cynllun hyfforddi staff sy'n gydnaws â'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Camddefnyddio Sylweddau • Dadansoddi canlyniad atgyfeiriadau am driniaeth • Cydymffurfiaeth â gofynion deddfwriaethol a chanllawiau cenedlaethol • Gweithredu argymhellion sy'n deillio o adolygiadau a/neu ymchwiliadau	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
17	**Mae sefydliadau'n bodloni gofynion diogelu o ran amddiffyn oedolion sy'n agored i niwed wrth gyflawni eu gweithgareddau eu hunain ac wrth ymdrin â sefydliadau eraill.**	i. Bod polisïau a gweithdrefnau ar waith sy'n adlewyrchu gofynion deddfwriaethol ac sy'n cydymffurfio â chanllawiau cenedlaethol. Rhaid i'r rhain gynnwys: • Prif rolau a chyfrifoldebau dynodedig • Dyrannu adnoddau e.e. cyllideb a staff • Cynnal ac adolygu dogfennaeth berthnasol o ran diogelu oedolion sy'n agored i niwed • Protocolau gwaith rhyngasiantaethol a phrotocolau rhannu gwybodaeth • Cydsyniad a chydsyniad hyddysg • Argaeledd gwybodaeth defnyddwyr gwasanaethau • Rhaglenni addysg a hyfforddiant ar y cyd i staff • Trefniadau i sicrhau bod staff â chymwysterau priodol yn darparu gofal • Goruchwylio staff yn briodol • Prosesau a dulliau atgyfeirio • Trefniadau eiriolaeth • Gweithio gyda gofalwyr a pherthnasau • Dulliau o adolygu achosion ac ymchwilio iddynt • Trefniadau diogelwch • Prosesau recriwtio a dethol staff diogel	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[11]:** Diogelu Plant ac Oedolion sy'n Agored i Niwed.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		• Codi pryderon/gwneud cwynion • Dulliau o ymchwilio i bryderon/cwynion a rhoi gwybod amdanynt ii. System hysbysu a weithredir gan Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol a Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau i fonitro ac adolygu'r trefniadau sydd ar waith i amddiffyn oedolion sy'n agored i niwed a chydymffurfio â gofynion cyfreithiol ac arfer gorau. Dylai nodi rolau, cyfrifoldebau a lefelau atebolrwydd ar gyfer casglu a defnyddio gwybodaeth yn effeithiol at ddibenion monitro a gwneud penderfyniadau. Mae'n ofynnol i hyn gynnwys y broses o gofnodi ac adolygu'r canlynol: • Nifer y plant a gaiff eu derbyn i wardiau oedolion • Digwyddiadau andwyol a/neu gritigol • Cynnydd huag at gyflawni'r cynllun hyfforddi staff sy'n gydnaws â'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Camddefnyddio Sylweddau • Dadansoddi canlyniad atgyfeiriadau am driniaeth • Cydymffurfiaeth â gofynion deddfwriaethol a chanllawiau cenedlaethol • Gweithredu argymhellion sy'n deillio o adolygiadau a/neu ymchwiliadau	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
18	**Caiff cofnodion achosion eu creu, eu cynnal, eu storio a'u gwaredu yn unol â deddfwriaeth bresennol a chanllawiau cenedlaethol sy'n diogelu cyfrinachedd defnyddwyr gwasanaethau.**	i. Bod polisïau a gweithdrefnau ar waith sy'n ymwneud â phopeth o greu cofnodion i'w gwaredu yn y pen draw. Rhaid i bolisïau a gweithdrefnau gwmpasu'r canlynol o leiaf: • Polisi diogelwch gwybodaeth gan gynnwys Rhyddid Gwybodaeth • Prosesau cydsynio hyddysg mewn perthynas â defnyddio gwybodaeth • Trefniadau diogelwch ar gyfer cofnodion gan gynnwys rheoli pwy a gaiff eu gweld • Gweithredu argymhellion Caldicott • Storio cofnodion mewn ffordd ddiogel yn amgylcheddol • Protocolau ar gyfer cael gafael ar gofnodion o fewn cyfnod penodol o amser • Dulliau a phrosesau ar gyfer cludo cofnodion • Archif cofnodion a pholisi gwaredu • Archwilio cofnodion yn fewnol ac yn allanol ii. Hyfforddiant sefydlu a gloywi ar gyfer pob aelod o staff sy'n cwmpasu canllawiau deddfwriaethol a chenedlaethol ar gadw cofnodion. iii. Systemau ar waith i fonitro ac adolygu systemau rheoli cofnodion yn rheolaidd.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[20]:** Rheoli Cofnodion.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
19	**Mae systemau ar waith i nodi digwyddiadau andwyol ac achosion y bu bron iddynt ddigwydd sy'n cynnwys defnyddwyr gwasanaethau, rhoi gwybod amdanynt, ymchwilio iddynt a dysgu ohonynt.**	i. Bod polisi a gweithdrefnau ar waith mewn sefydliadau darparu gwasanaethau i nodi digwyddiadau andwyol a rhoi gwybod i Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol/Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau amdanynt mewn modd amserol. Dylai hyn gynnwys y canlynol o leiaf: • Cydymffurfio â holl ofynion awdurdodau cyfrifol ar gyfer rhoi gwybod am ddigwyddiadau andwyol ac ymchwilio iddynt • Cynnwys defnyddwyr gwasanaethau a'u teulu/gofalwyr lle y bo'n briodol, wrth ymchwilio i ddigwyddiad andwyol neu achos y bu bron iddo ddigwydd, cyflwyno adroddiad arno a dysgu ohono • Gweithdrefnau ar waith i ddysgu o ddigwyddiadau andwyol ac achosion y bu bron iddynt ddigwydd a throi'r hyn a ddysgwyd yn gamau gweithredu adferol • Polisi a gweithdrefnau cyhoeddedig ar gyfer rhoi gwybod am ddigwyddiadau • Rhaglenni addysgu staff ar roi gwybod am ddigwyddiadau andwyol, ymchwilio iddynt a dysgu ohonynt	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[23]:** Delio â Phryderon a Rheoli Digwyddiadau.
20	**Ymchwilir i gwynion am y broses o ddarparu gwasanaethau yn brydlon ac yn drylwyr a chaiff yr achwynydd wybod y canlyniad.**	i. Bod gweithdrefn gwyno gyhoeddedig ar waith a gaiff ei hadolygu'n rheolaidd a'i bod yn cwmpasu'r canlynol: • Sut i wneud cwyn • Unigolion arweiniol enwebedig ymhob Partneriaeth Diogelwch Cymunedol/Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau a phob sefydliad darparu gwasanaethau	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[23]:** Delio â Phryderon a Rheoli Digwyddiadau.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		• Gweithdrefn ac amserlen ar gyfer ymchwilio i ddigwyddiad a chyflwyno adroddiad arno • Cynnwys grwpiau defnyddwyr gwasanaethau • Cymorth i'r unigolion hynny y gall fod angen help arnynt i wneud cwyn • Meini prawf i bennu difrifoldeb a blaenoriaeth cwynion • Cydsyniad a chyfrinachedd • Gweld cofnodion • Arolygon boddhad Defnyddwyr Gwasanaethau • System adolygu i ddysgu o gwynion a throi'r hyn a ddysgir yn newidiadau i wasanaethau • System o roi adborth i'r achwynydd • Rhaglen addysgu staff Dull o adolygu cwynion am y broses o ddarparu gwasanaethau ar lefel Partneriaeth Diogelwch Cymunedol/Bwrdd Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau.	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
Rheoli Meddyginiaethau, dyfeisiau, cyfarpar a gwastraff meddygol			
21	**Bydd y broses o reoli meddyginiaethau gan gynnwys eu defnyddio a'u storio yn cydymffurfio â deddfwriaeth cyffuriau a reolir, deddfwriaeth arall, systemau trwyddedu a chanllawiau.**	i. Bod polisïau a gweithdrefnau cofnodi ac adolygu ar waith sy'n cwmpasu'r canlynol: • Asesu risg • Systemau a gweithdrefnau caffael • Rhagnodi a gweinyddu meddyginiaethau • Storio, diogelu a mynediad • Digwyddiadau a pheryglon • Digwyddiadau andwyol ii. Bod staff yn gymwys ac wedi'u hyfforddi i ragnodi a/neu weinyddu meddyginiaethau fel rhan o'u cylch gwaith. iii. Bod rhaglenni addysgu staff ar waith sy'n cwmpasu gofynion deddfwriaethol, canllawiau cenedlaethol gan gynnwys rheoliadau iechyd a diogelwch sy'n gymesur â'u rôl. iv. Bod gwybodaeth briodol ar gael i ddefnyddwyr gwasanaethau, aelodau'r teulu a gofalwyr am ddefnyddio meddyginiaethau a'u storio'n ddiogel.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[1]:** Rheoli Meddyginiaethau.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
22	**Caiff y broses o gaffael, defnyddio a gwaredu cyfarpar a dyfeisiau meddygol ei rheoli'n briodol yn unol â chanllawiau a gofynion deddfwriaethol presennol.**	i. Mae polisïau a gweithdrefnau cofnodi ac adolygu ar waith sy'n cwmpasu'r canlynol: • Asesu risg • Digwyddiadau andwyol ac achosion y bu bron iddynt ddigwydd • Cynnal a chadw, sterileiddio, glanhau a chalibro • Rhoi gwybod am ddiffygion, ymateb iddynt a gweithredu cynlluniau wrth gefn • Dadheintio eitemau amldro • Rhaglenni disodli cyfarpar arfaethedig • Cyfarpar diogelu priodol • Systemau a gweithdrefnau caffael • Defnyddio cyfarpar • Storio, diogelu a mynediad • Dosbarthu a gwaredu cyfarpar miniog • Digwyddiadau a pheryglon ii. Bod rhaglenni addysgu staff ar waith sy'n cwmpasu gofynion deddfwriaethol, canllawiau cenedlaethol gan gynnwys rheoliadau iechyd a diogelwch sy'n gymesur â'u rôl	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[13]:** Atal a Rheoli Heintiau a Dadhalogi. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[16]:** Dyfeisiau, Offer a Systemau Diagnostig Meddygol.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		iii. Caiff cyngor a gwybodaeth briodol yn ymwneud â defnyddio a storio cyfarpar yn ddiogel eu rhoi i ddefnyddwyr gwasanaethau, aelodau'r teulu a gofalwyr.	
23	**Mae gan sefydliadau systemau rheoli adnoddau dynol sy'n gwneud y canlynol:** **i. Cefnogi staff a gwerthfawrogi eu cyfraniad unigol.** **ii. Trin staff ag urddas a pharch, gwerthfawrogi, deall a pharchu amrywiaeth.**	i. Bod system adolygu perfformiad flynyddol a ffurfiol ar waith i bob aelod o staff sy'n cynnwys adolygu anghenion datblygu personol a phroffesiynol. Dylai fod gan bob aelod o staff gynllun datblygu personol yn unol â'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Camddefnyddio Sylweddau. ii. Caiff pob aelod o staff hyfforddiant ar adolygu perfformiad sy'n briodol i'w lefel a'i rôl yn y sefydliad. iii. Bod cysylltiad amlwg rhwng adolygu perfformiad a datblygiad a'r targedau a geir yn y Cynllun Gweithredu ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Camddefnyddio Sylweddau a gofynion datblygu proffesiynol eraill fel sy'n briodol a chynllun y sefydliad o ran datblygu'r gweithlu. iv. Bod gan wasanaethau gynlluniau a pholisïau cydraddoldeb ar waith, sy'n sicrhau bod pob agwedd ar ddarparu gwasanaethau yn cydymffurfio â deddfwriaeth a chanllawiau cydraddoldeb. v. Cynhelir asesiadau effaith ar gydraddoldeb mewn perthynas â pholisïau adnoddau dynol o bryd i'w gilydd.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[25]:** Arferion Recriwtio a Chyflogi'r Gweithlu.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		vi. Bod systemau ar waith mewn sefydliadau darparu gwasanaethau sy'n galluogi staff i godi pryderon gyda hyder a heb beryglu eu swydd, ynghylch unrhyw agwedd ar ddarparu gwasanaethau, darparu triniaeth neu reoli. Rhaid i weithdrefnau gynnwys y canlynol o leiaf: • Polisi cyfrinachedd sy'n diogelu staff unigol sy'n codi pryderon • Gweithdrefnau cyhoeddedig ar gyfer ymchwilio i ganfyddiadau a chyflwyno adroddiadau arnynt mewn sefydliadau darparu triniaeth ac i Fyrddau Cynllunio Ardal Camddefnyddio Sylweddau a/neu eu Partneriaethau Diogelwch Cymunedol cyfansoddol • Dulliau o wneud penderfyniadau er mwyn gweithredu ar ganfyddiadau ymchwiliadau	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
24	**Caiff staff sy'n gyfrifol am ddatblygu a darparu gwasanaethau eu recriwtio a'u hyfforddi'n briodol ac mae ganddynt y cymwysterau priodol i gyflawni eu gwaith yn unol â chanllawiau cenedlaethol presennol.**	i. Bod gweithdrefnau recriwtio ar waith sy'n cynnwys prosesau a meini prawf diffiniedig ar gyfer hysbysebu, cyfweld a dethol. ii. Bod gweithdrefnau ar waith i sicrhau bod yr holl wiriadau cyflogaeth angenrheidiol yn cael eu cynnal a bod pob aelod o staff cymwys a gyflogir neu sydd ar gontract wedi'i gofrestru â'r cyrff perthnasol. iii. Caiff canlyniadau geirdaon a gwiriadau cofrestru proffesiynol eu cofnodi, eu hadolygu lle y bo'n briodol a'u cynnal mewn ffordd ddiogel a chyson. iv. Dylai pob contract cyflogaeth gynnwys dyletswydd i gydymffurfio ag unrhyw godau ymarfer ac ymddygiad proffesiynol perthnasol. v. Bod rhaglenni hyfforddi ar waith i staff sy'n gyfrifol am recriwtio. vi. Bod cynllun datblygu'r gweithlu ar waith sy'n cynnwys y broses Sefydlu, hyfforddiant sgiliau a rhaglenni Datblygiad Proffesiynol Parhaus, sydd wedi'i fapio â Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol yn unol â'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Camddefnyddio Sylweddau. vii. Dylai pob manyleb gwasanaeth a'i Gytundeb Lefel Gwasanaeth a chontract ategol fanylu ar y polisïau sefydliadol sy'n ymwneud â datblygu'r gweithlu.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[25]:** Arferion Recriwtio a Chyflogi'r Gweithlu.

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
		viii. Dylai pob manyleb gwasanaeth gynnwys ystod ddangosol o rolau a chymwysterau priodol sy'n gymesur â natur y gwasanaeth a nodir. ix. Bod gan bob swydd ymhob sefydliad ddisgrifiadau swydd cyfredol sy'n nodi'r cymwysterau proffesiynol, y cymwyseddau a'r sgiliau gofynnol sy'n gysylltiedig â'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Camddefnyddio Sylweddau a chynlluniau gweithlu perthnasol eraill e.e. strategaethau'r gweithlu Plant a Phobl Ifanc.	

Rhif	Safon Graidd	Gofynion Sylfaenol i Gyflawni'r Safon Graidd	Safonau Gofal Iechyd Diwygiedig Cymru
25	**Caiff pob ymyriad ei gyflawni gan staff sydd wedi cael yr hyfforddiant priodol ac sy'n meddu ar y cymwysterau priodol a gaiff eu goruchwylio lle y bo'n briodol.**	i. Bod polisïau ar waith i oruchwylio a rheoli staff yn briodol yn unol â chanllawiau proffesiynol. ii. Bod polisïau ar waith i adolygu perfformiad staff yn rheolaidd gan gynnwys adolygu anghenion hyfforddi a datblygu. iii. Bod systemau ar waith i gyflwyno cyfarwyddyd, canllawiau ac arferion newydd. iv. Gall pob darparwr gwasanaeth ddangos tystiolaeth bod canlyniadau Cytundebau Lefel Gwasanaeth, Contractau a Manylebau Gwasanaeth yn gyflawnadwy gyda'r sgiliau sydd ar gael a bod trefniadau goruchwylio a rheoli cadarn yn rhan o'r broses o ddarparu gwasanaethau.	**Safonau Gofal Iechyd Cymru[24]:** Cynllunio'r Gweithlu. **Safonau Gofal Iechyd Cymru[26]:** Hyfforddi'r Gweithlu a Datblygu Sefydliadol.

Safonau Gofal Iechyd Cymru 2010

Cyfeiriadau

Cyfeiriadau Deddfwriaethol

Rhif	Teitl
1	Deddf Mynediad at Gofnodion Iechyd 1990
2	Deddf Mynediad at Gofnodion Meddygol 1988
3	Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002
4	Rheoliadau cludo nwyddau peryglus a defnyddio cyfarpar pwysedd cludadwy 2007
5	Deddf Plant 1989
6	Deddf Camddefnyddio Cyfrifiaduron 1990
7	Rheoliadau Rheoli Sylweddau Peryglus i Iechyd 1988
8	Rheoliadau Gwastraff a Reolir (Cofrestru Cludwyr ac Atafaelu Cerbydau) (Diwygio) 1998
9	Rheoliadau Gwastraff a Reolir 1992
10	Deddf Diogelu Data (1998)
11	Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990
12	Rheoliadau Diogelu'r Amgylchedd (Dyletswydd Gofal) 1991
13	Y Gyfarwyddeb Oriau Gwaith Ewropeaidd
14	Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000
15	Deddf Cydnabod Rhyw (2004)
16	Rheoliadau Gwastraff Peryglus (Cymru a Lloegr) 2005
17	Y Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (2001)
18	Deddf Ffrwythloni Dynol ac Embryoleg 1990/92
19	Deddf Hawliau Dynol 1998
20	Y Ddeddf Meinwe Dynol (2004)
21	Rheoliadau'r Rhestr Wastraffoedd (Cymru) 2005
22	Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999
23	Rheoliadau Meddyginiaethau (Labelu) 1976
24	Deddf Meddyginiaethau 1968
25	Deddf Galluedd Meddyliol 2005
26	Deddf Iechyd Meddwl 1983
27	Deddf Camddefnyddio Cyffuriau 1971

Rhif	Teitl
28	Deddf Gwenwyn 1972
29	Deddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol 1984
30	Deddf Amddiffyn Plant (1999)
31	Deddf Datgelu er Lles y Cyhoedd 1998
32	Rheoliadau Adrodd ar Anafiadau, Clefydau a Digwyddiadau Peryglus 1995 (Nid 1999)
33	Deddf Plant 2004
34	Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith ac ati 1974
35	Rheoliadau Cyfarpar Trydanol ac Electronig Gwastraff, 2006
36	Rheoliadau Trwyddedu Rheoli Gwastraff 1994

Cyfeiriadau Polisi a Chanllawiau Cenedlaethol

Rhif	Teitl
1	*(A revision of the Duthie Report (1988))* **Y Gymdeithas Fferyllol Frenhinol, 2005**
2	A spoonful of sugar, medicines management in National Health Service Hospitals, Comisiwn Archwilio, Rhagfyr 2001
3	Pwyllgorau Ardal Amddiffyn Plant Cymru Gyfan (2002 [Diwygiwyd 2004]) *Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan* Ariannwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru
4	Grŵp Adolygu Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan (2002) [Diwygiwyd 2004 a 2005]
5	Pasbort Hyfforddi a Chynllun Gwybodaeth Trais ac Ymddygiad Ymosodol y Gwasanaeth Iechyd Gwladol i Gymru Gyfan
6	All Wales Training and Development Managers, *Best Practice Guide to Setting the Record Straight,* Comisiwn Archwilio
7	Ar Draws Ffiniau - Gwasanaethau lleol sy'n canolbwyntio ar y dinesydd (Cymru). Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2006
8	BS ISO/IEC 17799:2000 (BS 7799-1:2000) Information technology - Code of practice for information security management
9	BS ISO/IEC 27001:2005 (BS 7799-2:2005) Information technology - Security techniques - Information security management systems - Requirements
10	Canllawiau comisiynu i wasanaethau camddefnyddio sylweddau, Llywodraeth Cynulliad Cymru, (2005)
11	Cyfrinachedd: Cod Ymarfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol yng Nghymru (2005)
12	Yr Adran Materion Cyfansoddiadol - Public Sector Data Sharing, Guidance on the Law
13	Yr Adran Iechyd *Choosing with Care*, Llundain
14	Yr Adran Iechyd (1997) *The Caldicott Committee, Report of the review of patient-identifiable information*, Llundain
15	Yr Adran Iechyd (2000) *No Secrets, Guidance on developing and implementing multi-agency policies and procedures to protect vulnerable adults from abuse,* Llundain
16	Cynllun Oes - creu iechyd a gofal cymdeithasol o'r radd flaenaf i Gymru yn yr 21ain ganrif Mai 2005 Gwasanaeth Iechyd Gwladol Cymru
17	Cynllun Cydymffurfio Gwasanaeth Iechyd Gwladol Cymru 2006
18	Drug Misuse and Dependence - UK Guidance on Clinical Management
19	Environmental strategy for the National Health Service 2006
20	Y Gyfarwyddeb Oriau Gwaith Ewropeaidd
21	Cyngor Meddygol Cyffredinol (2000) *Confidentiality, Protecting and Providing Information*, Llundain
22	Cyngor Meddygol Cyffredinol (2003) *A Licence to Practice and Revalidation*
23	Canllawiau a diffiniadau ar gyfer Cronfa Ddata Genedlaethol Cymru ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau
24	HB228: 2001Guidelines for managing risk in healthcare

Rhif	Teitl
28	Health Advisory Service Thematic Review of Children and Young People Substance Misuse Services 1996
29	Memoranda Technegol Iechyd (HTM) (Gweler Atodiad 3)
30	Cyngor Meddygol Cyffredinol (2003) *A Licence to Practice and Revalidation*
31	Strategaeth Gwastraff Gofal Iechyd Cymru, 2006
32	Hidden Harm - Responding to the needs of children of problem drug users 2003 - The report of an inquiry by the Advisory Council on the Misuse of Drugs
33	Hidden Harm - Three Years On: Realities, Challenges and Opportunities (Chwefror 2007)
34	Tŷ'r Cyffredin (2004) *The Bichard Inquiry Report*, HMSO
35	HSC 1999/065 Clinical Governance: In the new National Health Service
36	Comisiynydd Gwybodaeth (2003) *The Freedom of Information Act 2000: An Introduction*
37	Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth - Use and Disclosure of Health Data (2001)
38	Learning from Bristol: The Report of the Public Inquiry into children's heart surgery at the Bristol Royal Infirmary 1984-1995 (2001)
39	Yr Arglwydd Laming (2003) *The Victoria Climbie Inquiry: Report of an Inquiry by Lord Laming, HMSO*, Norwich
40	Creu'r Cysylltiadau, Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2004
41	Medical Device Alert MDA 2004/054 (Wales) *Reporting Adverse Incidents - Guidance on New Arrangements for National Health Service Wales Organisations*, Cymru
42	Asiantaeth Rheoleiddio Meddyginiaethau a Chynnyrch Gofal Iechyd (MHRA) Nodiadau Cyfarwyddyd a Bwletinau Dyfeisiau (DB) (Gweler Atodiad 2)
43	Asiantaeth Rheoleiddio Meddyginiaethau a Chynnyrch Gofal Iechyd (MHRA) Canllawiau
44	Modernising Medical Careers *www.cardiff.ac.uk/pgmde/hospital_practice*
45	Cynulliad Cenedlaethol Cymru (2001) Informing Health in Wales; Clinical Governance - developing a strategic approach
46	Cynulliad Cenedlaethol Cymru (2001) Informing Health in Wales; Clinical Governance - a toolkit for clinical teams
47	Cynulliad Cenedlaethol Cymru (2003) Informing Health in Wales: An Introduction to Clinical Audit
48	Cynulliad Cenedlaethol Cymru/Swyddfa Gartref (2000) *Mewn Dwylo Diogel - Rhoi Gweithdrefnau Amddiffyn Oedolion ar Waith yng Nghymru*
49	Canllawiau Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion
50	NCASP (2002) Support for National Service Frameworks and Clinical Governance

Rhif	Teitl
51	Canllawiau'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol
52	Y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth, *Guidelines for Records and Record Keeping*, Llundain
53	*Adolygiadau Datblygiad Personol a'r Fframwaith Gwybodaeth a Sgiliau*
54	Rhoi Cleifion yn Gyntaf Gwasanaeth Iechyd Gwladol Cymru 1998
55	Gofal Safonol a Rhagoriaeth Glinigol Gwasanaeth Iechyd Gwladol Cymru 1998
56	Records Management - National Health Service Code of Practice (2005)
57	Rheoli Risg yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol
58	Fframwaith Rheoli Diogelwch ar gyfer Ymddiriedolaethau'r GIG yng Nghymru, 2005
59	Adroddiad Comisiynydd Plant Cymru (2003) *Datgan Pryderon*
60	Safonau ac Arferion y Sefydliad Gwyddorau Dadhalogi (IDSc)
61	The Management of Medical Equipment in National Health Service Acute Trusts in England, *Swyddfa Archwilio Genedlaethol*, 1999
62	The Safe and Secure Handling of Medicines: A Team Approach
63	The Shipman Enquiry - The Fifth Report (2004) - *Safeguarding Patients: Lessons from the Past - Proposals for the Future*
64	Peth Rhy Ddifrifol: Adolygiad Carlile 2002 (Cynulliad Cenedlaethol Cymru)
65	Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn 1989
66	Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru (2006)
67	Waterhouse (2000) *Ar Goll Mewn Gofal - Adroddiad y Tribiwnlys i Gamdriniaeth Plant mewn Gofal yn Ardal Cyn Gyngor Sir Gwynedd a Chlwyd ers 1974*
68	Llywodraeth Cynulliad Cymru (2000) *Cydweithio i Ddiogelu Plant*
69	Llywodraeth Cynulliad Cymru (2002) *Canllaw Cyfeirio ar Gael Caniatâd i gynnal Archwiliad neu Ddarparu Triniaeth*, Caerdydd
70	Llywodraeth Cynulliad Cymru (2003) *Hanfodion Gofal, Canllawiau i Staff Iechyd a Gofal Cymdeithasol; Gwella ansawdd agweddau sylfaenol ar iechyd a gofal cymdeithasol i oedolion*, Caerdydd
71	Llywodraeth Cynulliad Cymru (2005) *Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol ar gyfer Plant, Pobl Ifanc a'r Gwasanaethau Mamolaeth yng Nghymru*
72	Llywodraeth Cynulliad Cymru (2005) *Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol ar gyfer Pobl Hŷn yng Nghymru*, Caerdydd
73	Llywodraeth Cynulliad Cymru (2006) *Cynllun Oes: Strategaeth gweithlu i ddarparu'r Cynllun Oes*
74	Llywodraeth Cynulliad Cymru (2006) *Diogelu Plant: Gweithio Gyda'n Gilydd o dan Ddeddf Plant 2004*

Rhif	Teitl
75	Llywodraeth Cynulliad Cymru Fframweithiau Trin Camddefnyddio Sylweddau i Gymru
76	Cylchlythyrau Iechyd Cymru (CIC) (Gweler Atodiad 1)
77	Cronfa Risg Cymru: Pecyn Cymorth Rheoli Risg
78	When a Patient dies - Advice on Developing Bereavement Services
79	Gweithio Gyda'n Gilydd i Leihau Niwed: Strategaeth Camddefnyddio Sylweddau Cymru 2008-2018